

Ministerstvo zemědělství
Shrnutí povodně – červen 2013
(podklad ÚPK, stav k: 27.6.2013)

Manipulace na Vltavské kaskádě

Již od 20.5.2013 byla snižována hladina v nádrži Orlík s ohledem na předpovědi srážek pro následující období. I přes postupně se zvyšující průtoky se nádrž prázdnila postupně zvyšováním odtokem až do 1.6.2013. První výstraha na povodňovou bdělost pro Plzeňský kraj vydal ČHMÚ ve středu 29.5.2013.

Nádrže Vltavské kaskády byly na povodňovou událost, která začala v noci ze soboty 1.6. na neděli 2.6.2013 připraveny v souladu s předpověďmi ČHMÚ. V sobotu ráno 1.6.2013 byl vytvořen dokonce dvojnásobný volný objem (cca 180 mil. m³) ve Vltavské kaskádě (Lipno, Orlík, Slapy) oproti jejímu vymezenému retenčnímu prostoru.

První předpověď přítoku vzestupu do nádrže Orlík na 910 m³/s byla vydána 1.6.2013 v 18.00 hod. Následně byla na základě dalších informací průběžně upřesňována. Skutečné přítoky do kaskády, objemové množství a průtoky na Berounce i Sázavě byly větší než předpovědi. Spolupráce s ČHMÚ i přes složitost stanovení přesnější předpovědi probíhala na velmi dobré úrovni.

Manipulace na Vltavské kaskádě před a v průběhu povodně umožnily přípravu protipovodňových opatření (oddálení odtoku) na dolním úseku Vltavy pod kaskádou, a tím došlo k přípravě dolní trati Vltavy a přilehlých území na možnost dalšího zvýšení odtoku (jednalo se o umístění lodí do ochranných přístavů, vystěhování náplavek, mnohde i zahájení výstavby protipovodňových opatření). Manipulace na Vltavské kaskádě probíhaly s ohledem na průběh povodně na neregulované Berounce a Sázavě.

Na nádrži Lipno byl snížen kulminační přítok 320 m³/s na odtok v době kulminace 60 m³/s. Retenční prostor na Lipně byl využit na 60 %.

Na nádrži Orlík byl maximální kulminační přítok 2 300 m³/s (Q₁₀₀). Maximální odtok z Vltavské kaskády nad soutokem se Sázavou (VD Štěchovice) byl 1 930 m³/s. Retenční prostor na VD Orlík byl využit na maximum (2 cm pod maximální hladinu).

Po kulminaci dolní Vltavy plnila kaskáda funkci, kdy jednak obnovovala volný prostor k zadržení vody a zároveň docházelo ke snižování průtoků na úseku Vltavy pod kaskádou s cílem snížit kulminaci dolního toku Labe.

V reakci na nepříznivou předpověď byl ve dnech po kulminaci až do 11.6.2013 udržován vyšší odtok, aby se vytvořil prostor pro transformaci případných dalších zvýšených průtoků. Vytváření volného prostoru bylo v tomto případě možné rychleji, protože již byla provedena všechna protipovodňová opatření na dolním úseku Vltavy pod kaskádou a na Labi a prázdnění tak mohlo probíhat vyšším odtokem – povodňovými stavy. Tímto způsobem byl před druhou vlnou povodně v rámci Vltavské kaskády vytvořen volný objem o velikosti prázdného vodního díla Slapy (cca 215 mil. m³).

Správnost postupu manipulací na Vltavské kaskádě potvrdili odborníci z ČVUT dne 10.6.2013. Vliv kaskády byl pozitivní v průběhu nástupu povodně z důvodu poskytnutí času

pro jednotlivá protipovodňová opatření, dále byla snížena kulminace a poté byl snižován odtok s cílem pomoci snížit kulminaci na dolním toku Labe.

Tato povodeň se vyznačovala především extrémně rychlým nástupem povodně, kdy zasaženy byly především střední a níže položené vodní toky, vzestupy průtoků na měrných profilech tak nebylo možné pozorovat s předstihem na horních úsecích vodních toků. Velký význam měl odtok z mezipovodí, zejména z jindy málo vodných toků.

Srovnání s rokem 2002:

V roce 2002 činil přítok do nádrže Lipno 470 m³/s a odtok 320 m³/s. Do nádrže Orlík přítékalo v roce 2002 cca 3 900 m³/s a odtékalo 3 100 m³/s.

Předběžný odhad povodňových škod v gesci Ministerstva zemědělství

Bezprostředně po povodni činí předběžný odhad povodňových škod na státním vodohospodářském majetku cca 2,23 mld. Kč, na vodovodech a kanalizacích pro veřejnou potřebu více než 100 mil. Kč a v zemědělství cca 1,2 mld. Kč. Prvotní odhady škod na veškerém majetku v gesci Ministerstva zemědělství tedy činí na cca 3,6 mld. Kč.

Po opadnutí povodně začal systémový monitoring škod prováděný podle metodických pokynů Ministerstva zemědělství ze dne 11.6.2013, pro odhady škod na vodohospodářském majetku pokynu určeného generálním ředitelem s.p. Povodí a Lesů ČR, pro škody na vodovodech a kanalizacích pro veřejnou potřebu k zajištění jednotného postupu. Rámcový pokyn pro odhady škod na zemědělském majetku byl vydán již 6.6.2013.

Finanční prostředky na odstranění škod na státním vodohospodářském majetku budou zabezpečeny prostřednictvím tzv. spícího dotačního programu v kapitole Ministerstva zemědělství „Odstraňování následků povodní na státním vodohospodářském majetku II“ (129 170), prostředky na odstraňování škod na vodovodech a kanalizacích pro veřejnou potřebu prostřednictvím tzv. spícího dotačního programu v kapitole Ministerstva zemědělství „Podpora odstraňování povodňových škod na infrastruktuře vodovodů a kanalizací“ (129 140). Zabezpečení finančních prostředků pro zmírnění následků škod v zemědělství bude řešeno ve spolupráci s Ministerstvem financí, zdroje a způsob jejich poskytnutí bude schválen vládou ČR. Prostředky na odstranění škod v zemědělství budou zabezpečeny prostřednictvím Ministerstva financí a vypláceny Ministerstvem zemědělství příslušným subjektům na základě rozhodnutí oblastně příslušných odborů Státního zemědělského intervenčního fondu přímo, v rámci národních dotací do zemědělství.

Informace pro veřejnost

Veřejnost byla informována o aktuálním průběhu povodní prostřednictvím vodohospodářského informačního portálu ISVS – VODA – www.voda.gov.cz .

Příloha: Informace o časovém průběhu povodně

Informace o časovém průběhu povodně

20.5.2013

- počátek postupného prázdnění nádrže Orlík

29.5.2013

- výstraha na povodňovou bdělost pro kraj Plzeňský

30.5.2013

- výstraha na povodňovou bdělost pro kraje Plzeňský, Jihočeský

31.5.2013

- výstraha na povodňové ohrožení pro kraj Plzeňský
- překročení 450 m³/s na dolní Vltavě (31.5. 12.00 hod.) – 1. SPA

1.6.2013

- povodňové ohrožení pro kraj Plzeňský, povodňová pohotovost pro kraj Jihočeský, Středočeský, povodňová bdělost pro kraj Praha
- volný objem na kaskádě 180 mil. m³
- 18.00 hod. odtok VD Vrané = 240 m³/s (do 19.00 hod. max. 600 v Praze - úklid lodí), Beroun = 330 m³/s, přítok Orlík = 222 m³/s (předpověď na max. 910 m³/s 3.6. v 17.00 hod.)
- překročení 600 m³/s na dolní Vltavě (1.6. 19.00 hod.) a 800 m³/s na dolní Vltavě (1.6. 23.50 hod.)

2.6.2013

- předpověď přítoku do VD Orlík v průběhu 2.6. 2013 (00.00 hod. – 14:00 hod) 5 x navýšena z původních 910 m³/s na 2 087 m³/s (3.6. v 17.00 hod)
- prudký vzestup průtoků na celém povodí Vltavy
- překročení 1 000 m³/s na dolní Vltavě (2.6. 03.50 hod.) – 2. SPA
- překročení 1 500 m³/s na dolní Vltavě (2.6. 12.00 hod.) – 3. SPA; Manipulacemi na VK udržení průtoků do 2 100 m³/s do 18.00 hod., poté zvýšení odtoku z VK a udržení průtoků okolo 2 900 m³/s
- kulminace přítok Lipno 320 m³/s (Q₅₀-Q₁₀₀)
- kulminace přítok Orlík 2 300 m³/s (Q₁₀₀)

3.6.2013

- kulminace Sázava 4.00 hod. 510 m³/s
- kulminace hladina Orlík 2 cm pod max. hladinu (3.6. 17.30 hod.)
- manipulace na odtoku z VK, aby průtok na dolní Vltavě nepřekročil 3 300 m³/s
- kulminace Berounka 21.30 hod. 1 150 m³/s

4.6.2013

- kulminace Praha Chuchle 3.50 hod. 3 210 m³/s
- v době kulminace Berounky v Radotíně postupně snižován odtok z kaskády
- snižován odtok z kaskády pro možnost snížení kulminace na toku Labe

7.6.2013

- nařízení ÚKŠ Povodí Vltavy, státní podnik k manipulacím na všech vodních dílech pro zajištění maximální možné retence pro případ akumulace srážek při zachování tempa poklesu hladin v zatopených oblastech

11.6.2013

- ÚKŠ ruší povinnost Povodí Vltavy, státní podnik vytvářet retenční prostor v nádržích
- vytvořen volný objem na Vltavské kaskádě o velikosti prázdného VD Slapy – cca 215 mil. m³

24.6. až 26.6.2013

- transformace povodňových průtoků v zásobních prostorech nádrží

- průtok na dolním toku Vltavy udržován pod 600 m³/s
- 27.6.2013
- průtok na dolním toku Vltavy cca 450 m³/s

V povodí Moravy se podařilo díky manipulacím v rámci Dyjsko-Svratecké soustavy průtoky udržovat na 2. SPA.